

Nr 181

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående om-
läggning av utbildningen av sjuksköterskor m. m. jämte
i ämnet väckta motioner.*

(2:a avd.)

I propositionen nr 161 har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 22 oktober 1965, föreslagit riksdagen att

1. godkänna av departementschefen förordade riktlinjer för omläggning av utbildningen av sjuksköterskor;
2. besluta att skolöverstyrelsen fr. o. m. den 1 januari 1966 skall vara tillsynsmyndighet för sjuksköterskeutbildningen;
3. godkänna vad departementschefen förordat angående statsbidrag till sjuksköterskeskolor.

I samband härmed har utskottet behandlat följande i anledning av propositionen nr 161 väckta motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Torsten Andersson m. fl.* (I: 799) och den andra inom andra kammaren av herr *Eliasson i Sundborn m. fl.* (II: 946), i vilka hemställts att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 161 måtte 1. uttala att intagningen av elever vid sjuksköterskeskolorna må inriktas på ett antal av 3 300 per år, 2. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att de närmare riktlinjerna för avkortad studiegång må underställas riksdagen för prövning, enligt vad i motionerna sägs, 3. medge att statsbidrag till sjuksköterskeskolor må utgå enligt samma grunder som gäller för centrala yrkesskolor, 4. i övrigt beakta vad i motionerna anförts;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Edström och Skårman* (I: 800) och den andra inom andra kammaren av herr *Hamrin i Kalmar m. fl.* (II: 947), i vilka hemställts att riksdagen med i övrigt bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 161 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa 1. att utbildningskapaciteten snarast utbygges så att en årlig intagning av 3 300 elever kan ske samt att en framtida årlig intagning av 4 000 elever eftersträvas, 2. att kravet på skolunderbyggnad för tillträde till sjuksköterskeutbildningen under en övergångsperiod intill dess fackskoleväsendet genomförts fastställs i enlighet med 1962 års sjuksköterskeutbildningsutrednings förslag, 3. att inträdesprov kommer till använd-

1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1965. 6 saml. Nr 181*

ning i enlighet med utredningens förslag, 4. att inträdeskraven efter fackskoleväsendets genomförande skall vara fackskolekompetens, 5. att särskilda studentkurser anordnas, 6. att huvudmannaskapet för statliga sjuksköterskeskolor inte överföres till kommunal huvudman innan huvudmannaskapet för sjukvården överföres, 7. att under alla förhållanden åtminstone en statlig sjuksköterskeskola bibehålles i framtiden för utvecklings- och forskningsändamål, 8. att ett samarbete kommer till stånd under fasta former mellan skolverket, medicinalstyrelsen och landstingsförbundet beträffande läroplan, kursplaner etc. för sjuksköterskeutbildningen;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Kaijser m. fl.* (I: 801) och den andra inom andra kammaren av fru *Kristensson m. fl.* (II: 949), i vilka hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att den 5:e terminens grundutbildning för blivande barnmorskor må förläggas till barnmorskeläroanstalt och erhålla en för barnmorskeutbildningen mera målinriktad utformning;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Stenberg m. fl.* (I: 802) och den andra inom andra kammaren av herr *Turesson m. fl.* (II: 951), i vilka hemställts att riksdagen måtte *dels* besluta 1. att intagning till grundutbildning för sjuksköterskor skall grundas på minst fackskolekompetens, dock att intill tidpunkt då fackskolan nått full utbyggnad intagning må kunna grundas på kompetens som erhålles å linjerna 9 g, h, t och s inom grundskolan med särskild kurs i matematik och engelska eller däremot svarande skolformer, 2. att i enlighet med de i motionerna angivna riktlinjerna antagande till sjuksköterskeskola skall föregås av inträdesprov, 3. att studietiden i fråga om den särskilda studiegång som avses för personer med föregående sjukvårdsutbildning skall utgöra fyra terminer *dels* i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att samarbete i fasta former bör äga rum mellan skolöverstyrelsen, medicinalstyrelsen och landstingsförbundet beträffande läroplan, kursplaner etc. för sjuksköterskeutbildningen *dels* ock i övrigt beakta vad i motionerna anförts;

dels en inom andra kammaren väckt motion av herr *Kellgren* och fru *Sjövall* (II: 948), i vilken hemställts att titeln sjuksköterska ersätts med yrkesbenämningen läkarassistent;

dels ock en inom andra kammaren väckt motion av fru *Sjövall m. fl.* (II: 950), i vilken hemställts att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 161 måtte 1. hemställa att bestämmelser övergångsvis utformas så, att minimikraven för inträdessökande till sjuksköterskeskola måtte fastställas till grundskolans teoretiska linjer g, h, t och s med särskild kurs i matematik och engelska, samt att inträdesprov måtte anordnas, 2. uttala att inträdeskraven efter fackskoleväsendets genomförande måtte bli fackskolekompetens med naturvetenskapligt tillval eller däremot svarande kunskaper, 3. uttala önskvärheten av att särskilda studentkurser anordnas, 4. besluta att beträffande längden och utformningen av den av-

kortade studiegången till sjuksköterskeutbildning inga ytterligare förkortningar företas förrän försöksverksamhet anordnats, 5. besluta att samarbete i fastställda former skall äga rum mellan skolverket, medicinalstyrelsen och landstingsförbundet beträffande läroplan, kursplaner etc. för sjuksköterskeutbildningen.

Vidare har utskottet i detta sammanhang tagit upp till behandling delar av två vid 1965 års riksdags början väckta likalydande motioner, den ena inom första kammaren av herr *Lundström m. fl.* (I: 120) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 152), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, *dels* att riksdagen måtte fatta principbeslut om två nya statliga sjuksköterskeskolor för såväl kvinnliga som manliga elever samt uppdraga åt Kungl. Maj:t att för detta ändamål upptaga förhandlingar med därvid ifrågakommande sjukvårdshuvudmän samt att snarast förelägga riksdagen definitiva förslag, *dels ock* att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att förslag att genom ökade statsbidrag stimulera sjukvårdshuvudmännen till utbyggnad av nuvarande och inrättande av nya sjuksköterskeskolor föreläggas riksdagen samt att beslutet att all sjuksköterskeutbildning underordnas skolöverstyrelsen snarast effektueras.

Beträffande motiveringarna för de motionsvis framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna I: 799, II: 947, II: 949, I: 802, II: 948, II: 950 och II: 152.

Den förevarande propositionen nr 161 innehåller huvudsakligen följande.

I propositionen framläggs på grundval av ett betänkande av 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen förslag om en väsentligt förbättrad utbildning av sjuksköterskor. För alla blivande sjuksköterskor föreslås en brett upplagd gemensam grundutbildning, som på fem terminer leder fram till legitimation. För fullgörande av speciella arbetsuppgifter avses härutöver tillkomma vidareutbildning, vilken 1962 års sjuksköterskeutredning ämnar behandla i ett senare betänkande. Däri avser man att även framlägga förslag om högre utbildning på sjukvårdens område, i första hand för lärare och administrativa ledare.

För dem som genomgått viss närmare angiven grundläggande sjukvårdsutbildning och därutöver har praktisk sjukvårdserfarenhet föreslås en särskild avkortad studiegång.

Största möjliga intagningskapacitet vid sjuksköterskeskolorna bör enligt propositionen eftersträvas.

I avvaktan på resultatet av pågående utredningsarbete beträffande de organisatoriska formerna för bedrivande av vårddyrkesutbildning och annan yrkesutbildning förutsätts i huvudsak nuvarande organisation av sjuksköterskeutbildningen komma att bibehållas, dock med den ändringen att tillsynen över utbildningen överflyttas från medicinalstyrelsen till skolöverstyrelsen från och med den 1 januari 1966. Vidare föreslås, att Kungl. Maj:t

bör föranstalta om förhandlingar med vederbörande landstingskommuner och landstingsfria städer om överförande av huvudmannaskapet för de nuvarande statliga sjuksköterskeskolorna till kommunal huvudman.

Övergången till den nya sjuksköterskeutbildningen föreslås ske successivt med början vårterminen 1966.

Till utbildningen föreslås statsbidrag utgå med 15 900 kr. per grupp om 15 elever och termin. Kostnaderna härför beräknas till 15,9 milj. kr., när den nya utbildningsgången införts vid samtliga skolor och vid en total årlig intagning av 3 000 elever. För budgetåret 1965/66 beräknas bidragskostnaderna till 2,7 milj. kr. och för budgetåret 1966/67 till 13,3 milj. kr.

Till anskaffande av skollokaler, elevhem och första uppsättningen stadigarvarande undervisningsmateriel föreslås statsbidrag utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de för yrkesskolor gällande villkoren.

Utskottet. Med hänsyn till den under senare år kraftiga utbyggnaden av hälso- och sjukvården har utbildningen av vårdpersonal inom dessa områden tilldragit sig ett alltmer ökat intresse. Därvid har bl. a. frågan om samordning i organisatoriskt hänseende av utbildningen för denna personal med annan yrkesutbildning varit föremål för behandling. Sålunda har statsutskottet år 1963 i sitt utlåtande nr 146 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 144 angående riktlinjer för utformningen av skolväsendets centrala ledning m. m. uttalat sig för att all egentlig yrkesutbildning skulle ledas av ett gemensamt skolämbetsverk och framhållit angelägenheten av att åtgärder snarast möjligt vidtages för att förverkliga en sådan samordning. Det är därför naturligt, att utskottet med tillfredsställelse hälsar förslaget i förevarande proposition att skolöverstyrelsen skall bli tillsynsmyndighet för sjuksköterskeutbildningen fr. o. m. den 1 januari 1966. Med hänsyn till nämnda förslag påkallar yrkandet i motionerna I: 120 och II: 152 om skrivelse till Kungl. Maj:t att beslutet att sjuksköterskeutbildningen underordnas skolöverstyrelsen snarast effektueras ej någon riksdagens åtgärd.

Tillsynen över sjuksköterskeutbildningen ställer — bl. a. på grund av att denna utbildning leder fram till legitimation och behörighet till betydelsefulla tjänster inom hälso- och sjukvården — stora krav på samarbete från tillsynsmyndighetens sida med framför allt medicinalstyrelsen och sjukvårdshuvudmännens organisationer. I motionerna I: 800 och II: 947, I: 802 och II: 951 samt II: 950 framförs yrkanden i syfte att få till stånd ett sådant samarbete i fasta former. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att utskottet i det tidigare nämnda utlåtandet framhållit angelägenheten av att inom skolöverstyrelsens rotlar och avdelningar upparbetas former för fortlöpande informella kontakter med avnämarsidan. Vidare har utskottet erfarit, att i fråga om vårdirkessektorn sådana fortlöpande kontakter uppehålls av en samarbetskommitté, i vilken ingår representan-

ter för bl. a. skolöverstyrelsen, medicinalstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen och sjukvårdshuvudmännens organisationer. Mot bakgrund härav synes någon riksdagens åtgärd för att åstadkomma det nödvändiga samarbetet inte påkallad. Ifrågavarande motionsyrkanden bör därför inte föranleda någon åtgärd från riksdagen.

Betydelsen av samordning, närmast med annan vårddyrkesutbildning, talar enligt utskottets mening för att huvudmannaskapet för sjuksköterskeutbildningen och huvudmannaskapet för övrig vårddyrkesutbildning blir gemensamt. Detta synes utskottet väga tyngre än vad som anförts i motionerna I: 800 och II: 947 till stöd för yrkandet att huvudmannaskapet för statliga sjuksköterskeskolor inte överföres till kommunal huvudman innan huvudmannaskapet för sjukvården överföres. Härtill kommer att den praktiska utbildningen vid de statliga sjuksköterskeskolorna i Göteborg och Norrköping är förlagd till kommunala sjukhus, vilket i inte ringa utsträckning är fallet även vid statens skola i Stockholm. I sistnämnda motioner yrkas också att under alla förhållanden åtminstone en statlig sjuksköterskeskola bibehålles i framtiden för utvecklings- och forskningsändamål. Utskottet kan för sin del inte finna skäl för att sjuksköterskeutbildningen framför annan utbildning på jämförbar nivå skulle ha behov av statlig skola. Enligt utskottets mening synes det gagna det pedagogiska utvecklingsarbetet bäst om allt sådant arbete på hithörande områden samlas under skolöverstyrelsens ledning. Överstyrelsen har också, enligt vad utskottet erfarit, nyligen tillsatt en grupp för pedagogiskt utvecklingsarbete inom vårddyrkessektorn.

Med hänvisning till vad ovan anförts avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 800 och II: 947 i vad de avser bibehållande av statliga sjuksköterskeskolor. Härav följer att även det i motionerna I: 120 och II: 152 framförda yrkandet om ett principbeslut rörande inrättande av två nya statliga sjuksköterskeskolor enligt utskottets mening bör lämnas utan bifall.

I fråga om utbildningens organisation har departementschefen funnit att det — i avvaktan på resultatet av pågående utredningsarbete — är lämpligast att bibehålla sjuksköterskeutbildningen vid i huvudsak nuvarande organisation. Utskottet delar denna uppfattning. Denna organisation medför att en från yrkesskoleväsendet i övrigt skiljaktig konstruktion av det föreslagna statsbidraget är nödvändig. Genom att tjänsterna för sjuksköterskeutbildningen inrättas och regleras av huvudmannen saknas förutsättningarna för att beräkna underlag för driftbidraget på sätt som förekommer vid bl. a. bidragsgivningen till central yrkesskola. Med hänvisning härtill finner sig utskottet, i avvaktan på resultatet av pågående utredningsarbete, höra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag angående statsbidrag till sjuksköterskeskolor samt avstyrka bifall till det i motionerna I: 799 och II: 946 framförda yrkandet att riksdagen måtte medge att statsbidrag till dessa skolor må utgå enligt samma grunder som gäller för centrala yrkesskolor.

Utskottet finner vidare det i motionerna I: 120 och II: 152 framförda yrkandet angående skrivelse till Kungl. Maj:t om ökade statsbidrag för sjuksköterskeskolor med hänvisning till propositionens förslag härom inte påkalla någon riksdagens åtgärd.

I motionerna I: 799 och II: 946 yrkas, att riksdagen måtte uttala att intagningen av elever vid sjuksköterskeskolorna bör inriktas på ett antal av 3 300 per år. Liknande yrkande återfinnes i motionerna I: 800 och II: 947, i vilka även förordas att en framtida årlig intagning av 4 000 elever bör eftersträvas. Utskottet delar helt motionärernas uppfattning om betydelsen av ökad sjuksköterskeutbildning. I detta sammanhang vill utskottet framhålla att frågan om dimensioneringen i sista hand avgöres av huvudmännen för utbildningen, dvs. i regel sjukvårdshuvudmännen. Utskottet vill emellertid kraftigt understryka vikten av att kapaciteten ökas så snabbt det är möjligt under hänsynstagande till resurserna i fråga om bl. a. övrig sjukvårdsutbildning. Till besvarande av de fyra sistnämnda motionernas yrkande i denna del föreslår utskottet att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t giver till känna vad utskottet sålunda anfört.

I propositionen räknas med att sjuksköterskeutbildningen skall tillhöra grundskolans kompetensområde och förordas att elever från samtliga linjer i grundskolans årskurs 9 bör kunna vinna inträde, varvid dock vissa kompletteringar torde behövas främst för elever från de mer praktiskt inriktade linjerna. I motionerna I: 800 och II: 947, I: 802 och II: 951 samt II: 950 har framställts yrkanden om precisering av de särskilda krav som bör uppställas av den som genomgått enbart grundskola. Kraven överensstämmer med dem som föreslagits av 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen, dock att i de tre sistnämnda motionerna därutöver uppställs krav på kunskaper motsvarande särskild kurs i engelska. Utskottet finner det i likhet med motionärerna angeläget, att de blivande sjuksköterskeleverna har goda förkunskaper särskilt i de ämnen som är av betydelse för att på ett tillfredsställande sätt kunna följa utbildningen. Den närmare prövningen härav bör emellertid, enligt utskottets mening, ankomma på vederbörande myndigheter, i första hand skolöverstyrelsen. Utskottet förutsätter därför att vederbörande vid utfärdandet av de närmare bestämmelser, som skall gälla för inträde till sjuksköterskeutbildningen, noga avväger de särskilda krav på förkunskaper som bör uppställas med hänsyn till såväl vad utbildningen som den kommande yrkesverksamheten kräver. Till besvarande av ifrågakvarande motionsyrkanden förordar utskottet att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t giver till känna vad utskottet anfört i denna fråga.

I nyssnämnda fem motioner har ävenledes framställts yrkanden syftande till att fackskolekompetens skall uppställas som inträdeskrav när fackskoleväsendet genomförts. Departementschefen har för sin del förklarat sig inte vara beredd att ta ställning till ett sådant av utredningen framlagt för-

slag. Utskottet vill erinra om att Kungl. Maj:t den 8 oktober 1965 be- myndigat chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla sakkunniga för att utreda frågan om gymnasie- och fackskoleutbildningens kompetensvärde m. m. Vid sådant förhållande finner utskottet sig inte nu böra ingå på före- varande fråga. Utskottet anser därför att ifrågavarande motioner i denna del inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagen.

I nämnda fem motioner har även yrkats att inträdesprov bör komma till användning. Utskottet finner för sin del att de bestämmelser som skall gälla för antagning av elever till sådan utbildning som bygger på grundskolan bör bli tillämpliga även på sjuksköterskeutbildningen. Någon anledning till specialbestämmelser för sistnämnda utbildning synes utskottet inte före- ligga. Utskottet anser sig sålunda böra avstyrka bifall till vad i motionerna yrkats om krav på inträdesprov.

I propositionen framhålles att utredningens förslag rörande avkortad studiegång för viss i sjukvården verksam personal — enligt förslaget fyra terminer — bör överarbetas i syfte att ytterligare förkorta denna utbild- ningsgång. Ifrågavarande överarbetning bör, enligt departementschefen, göras av skolöverstyrelsen. Samråd bör härvid ske med berörda myndigheter och organisationer. Överarbetningen bör vara genomförd i så god tid, att den första examinationen skall kunna ske vid samma tidpunkt som från femterminsutbildningen. I motionerna I: 799 och II: 946, I: 802 och II: 951 samt II: 950 har framförts yrkanden med anledning av departementschefens uttalanden rörande ytterligare förkortning av studiegången.

Utskottet anser för sin del att det måste vara en angelägenhet av stor vikt att på bästa sätt ta vara på den utbildningsreserv, som finns inom undersköterske- och skötarkårerna. Den förordade vidareutbildningen bör självfallet bygga på vederbörandes tidigare sjukvårdsutbildning och göras så kort som möjligt utan att kravet på likvärdig kompetens eftersättes. Den i propositionen föreslagna ordningen för skolöverstyrelsens överarbetning av studiegången, enligt vilken överstyrelsen skall samråda med berörda myndigheter och organisationer, medför såvitt utskottet kan finna att alla de krav som i skilda hänseenden bör ställas på utbildningen kommer att beaktas.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motionerna I: 802 och II: 951 samt II: 950 i vad de avser att nämnda studiegång tills vidare skall vara fyra terminer inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet, som vill framhålla betydelsen av att den avkortade studie- gången kan påbörjas utan fördröjning, anser vidare att yrkandet i motioner- na I: 799 och II: 946 att de närmare riktlinjerna för avkortad studiegång skall underställas riksdagens prövning inte heller bör föranleda någon åtgärd från riksdagen.

Yrkanden i syfte att särskilda studentkurser måtte anordnas har fram-

ställt i motionerna I: 800 och II: 947 samt II: 950. Utskottet kan för sin del inte finna att bärande skäl anförts för en sådan anordning och avstyrker därför bifall till vad i dessa motioner yrkats i detta avseende.

I motionerna I: 801 och II: 949 har föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att den femte terminens grundutbildning för blivande barnmorskor må förläggas till barnmorskeläroanstalt och erhålla en för barnmorskeutbildningen mera målinriktad utformning. Frågan om utformningen av vidareutbildning av sjuksköterskor, till vilken utbildning hänförts bl. a. utbildningen av barnmorskor, är enligt vad som uppges i propositionen föremål för överväganden inom 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet bifall till nämnda motioner I: 801 och II: 949.

Slutligen har i motionen II: 948 yrkats att titeln sjuksköterska ersättes med yrkesbenämningen läkarassistent. Utskottet, som vill erinra om att även 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen berört frågan om ändrad tjänstetitel, anser sig inte kunna tillstyrka bifall till ifrågasvarande motion.

Vad departementschefen i övrigt anført och förordat har icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

1. att motionerna I: 800 och II: 947, I: 802 och II: 951 samt II: 950, i vad de avser frågan om samarbete mellan skolverket, medicinalstyrelsen och landstingsförbundet, inte må föranleda någon riksdagens åtgärd;

2. att motionerna I: 120 och II: 152 samt I: 800 och II: 947, i vad de avser statliga sjuksköterskeskolor, inte må föranleda någon riksdagens åtgärd;

3. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 800 och II: 947, I: 802 och II: 951 samt II: 950, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført om kunskapskrav för elever från grundskolan;

4. att motionerna I: 800 och II: 947, I: 802 och II: 951 samt II: 950, i vad de avser krav på fackskolekompetens, inte må föranleda någon riksdagens åtgärd;

5. att motionerna I: 800 och II: 947, I: 802 och II: 951 samt II: 950, i vad de avser inträdesprov, inte må föranleda någon riksdagens åtgärd;

6. att motionerna I: 799 och II: 946, I: 802 och II: 951 samt II: 950, i vad de avser den avkortade studiegången, inte må föranleda någon riksdagens åtgärd;

7. att motionerna I: 800 och II: 947 samt II: 950, i vad

de avser särskilda studentkurser, inte må föranleda någon riksdagens åtgärd;

8. att motionerna I: 801 och II: 949 inte må föranleda någon riksdagens åtgärd;

9. att riksdagen må godkänna de i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna för omläggning av utbildningen av sjuksköterskor;

10. att riksdagen må besluta att skolöverstyrelsen fr. o. m. den 1 januari 1966 skall vara tillsynsmyndighet för sjuksköterskeutbildningen;

11. att motionerna I: 120 och II: 152, i vad de avser skrivelse till Kungl. Maj:t rörande frågan att sjuksköterskeutbildningen skall underordnas skolöverstyrelsen, inte må föranleda någon riksdagens åtgärd;

12. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag på motionerna I: 799 och II: 946, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, godkänna vad i statsrådsprotokollet föreslagits angående statsbidrag till sjuksköterskeskolor;

13. att motionerna I: 120 och II: 152, i vad de avser skrivelse till Kungl. Maj:t rörande ökade statsbidrag till sjuksköterskeskolor, inte må föranleda någon riksdagens åtgärd;

14. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 799 och II: 946 samt I: 800 och II: 947, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört i fråga om dimensioneringen av sjuksköterskeutbildningen;

15. att motionen I: 948 inte må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 7 december 1965

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Näsström, Gillström, Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Axel Andersson, Virgin, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Per Jacobsson, Herbert Larsson, Källqvist, Thorsten Larsson och Wallmark; samt

från a n d r a kammaren: herrar Bohman, Karlsson i Olofström, Ståhl, Blidfors, Almgren, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, herrar Larsson i Hedena-set, Turesson, Bergman, Nihlfors, fröken Olsson, herrar Lassinantti, Gustafsson i Skellefteå och Mattsson.

Reservationer

1) beträffande kunskapskrav för elever från grundskolan (moment 3) av herrar *Virgin, Wallmark, Bohman* och *Turesson*, vilka ansett att det stycke i utskottets yttrande på s. 6, som börjar med »I propositionen» och slutar med »denna fråga», bort ha följande lydelse:

»I propositionen räknas med att sjuksköterskeutbildningen skall tillhöra grundskolans kompetensområde och förordas att elever från samtliga linjer i grundskolans årskurs 9 bör kunna vinna inträde, varvid dock vissa kompletteringar torde behövas främst för elever från de mer praktiskt inriktade linjerna. I motionerna I: 800 och II: 947, I: 802 och II: 951 samt II: 950 har framställts yrkanden av innebörd att precisera de särskilda krav som bör uppställas av den som genomgått enbart grundskola. Kraven överensstämmer med dem som föreslagits av 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen, dock att i de tre sistnämnda motionerna därutöver uppställs krav på kunskaper motsvarande särskild kurs i engelska. Utskottet finner det i likhet med motionärerna angeläget, att de blivande sjuksköterskeleverna har goda förkunskaper särskilt i de ämnen som är av betydelse för att på ett tillfredsställande sätt kunna följa utbildningen. Enligt utskottets mening bör tills vidare — intill den tidpunkt då fackskolan nått full utbyggnad — för att vinna inträde vid sjuksköterskeskolan krävas kunskaper motsvarande minst vad utredningen föreslagit, dvs. grundskolans 9 g h t och s med särskild kurs i matematik. Utskottet förordar att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t giver till känna vad utskottet sålunda anfört i anledning av motionsyrkandena om kunskapskrav för elever från grundskolan.»

2) beträffande inträdesprov till sjuksköterskeutbildningen av herrar *Axel Andersson, Virgin, Per Jacobsson, Källqvist, Wallmark, Bohman, Ståhl, Turesson, Nihlfors* och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 7, som börjar med »I nämnda» och slutar med »på inträdesprov», bort ha följande lydelse:

»I nämnda fem motioner har även yrkats att inträdesprov bör komma till användning. Detta har föreslagits av 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen. Utredningens förslag har föregåtts av försöksverksamhet m. m. Vid remissbehandlingen mötte förslaget stor uppslutning. Genom införandet av inträdesprov skapas en möjlighet att motverka en avbrottsfrekvens i sjuksköterskeutbildningen, vilket med hänsyn till bl. a. den nuvarande stora sjuksköterskebristen måste anses vara en stor vinning. Inträdesprövning är också angelägen mot bakgrunden av förordade krav på föregående skolunderbyggnad för blivande sjuksköterskor. Utskottet anser därför att ett system med inträdesprov enligt utredningens förslag

bör komma till stånd. Den närmare utformningen av detta bör, enligt utskottets mening, underställas riksdagens prövning.»

dels att utskottets hemställan under 5. bort ha följande lydelse:

»5. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 800 och II: 947, I: 802 och II: 951 samt II: 950, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till riksdagen rörande införande av inträdesprov till sjuksköterskeutbildningen i överensstämmelse med det förslag som framlagts av 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen;»

3) beträffande den avkortade studiegången av herrar *Virgin, Thorsten Larsson, Wallmark, Bohman* och *Turesson*, vilka ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 7, som börjar med »Utskottet anser» och slutar med »från riksdagen», bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser för sin del att det måste vara en angelägenhet av stor vikt att på bästa sätt ta vara på den utbildningsreserv, som finns inom under-sköterske- och skötarkårerna. Den förordade vidareutbildningen bör självfallet bygga på vederbörandes tidigare sjukvårdsutbildning och göras så kort som möjligt utan att kravet på likvärdig kompetens eftersättes. Den i propositionen förordade ordningen för överarbetningen av den avkortade studiegången har inte givit utskottet anledning till erinran. Enligt utskottets mening bör emellertid riksdagen beredas tillfälle att taga ställning till resultatet av överarbetningen. Utskottet föreslår därför att riksdagen i anledning av yrkandena i nämnda motioner rörande den avkortade studiegången i skrivelse till Kungl. Maj:t giver till känna vad utskottet anfört.»

dels ock att utskottets hemställan under 6. bort ha följande lydelse:

»6. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 799 och II: 946, I: 802 och II: 951 samt II: 950, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande den avkortade studiegången;»

Särskilt yttrande

av herrar *Virgin, Wallmark, Bohman* och *Turesson*, vilka anfört:

»Utformningen av den gemensamma femterminers grundutbildningen innebär, att de blivande barnmorskornas utbildning inte på samma sätt som för närvarande är målinriktad, trots att studietiden förlänges med tre månader. För att barnmorskeutbildningen inte härigenom skall kvalitativt försämrats, fordras att bortfallet i grundutbildningen av barnbördsvård och spädbarnsvård kompenseras i vidareutbildningen.»